

Emne: Europa i verdenen (1700-1914)

Indhold:

- Kilde 1: Menneskerettighedserklæringen d.26.august 1789 (uddrag)
Kilden er kopieret fra Juncker, Den store revolution. 1975. ss.67-69
- Kilde 2: Cecil Rhodes' syn på den engelsk race. Cirka 1880.
Kilden er kopieret fra Fra Granninger og Tägil, Källor Til historien II, 1967.
- Kilde 3: Kort over Afrika 1894 og 1914
Kilden er kopieret fra "Imperialisme og erobring af Afrika" i Munk, Afrikas historie. Systime. 2016.
- Kilde 4: Jernbanens udvikling 1840-1900
Kilden er kopieret fra B. R. Mitchell: European Historical Statistics 1750-1970. Macmillan, 1978. s. 315.

Kilde 1: Menneskerettighedserklæringen d.26. august 1789 (uddrag)

Om kildens historiske kontekst:

Under Den Franske Revolution i 1789 vedtog den nye nationalforsamling en erklæring om menneskerettighederne. Den var inspireret af den amerikanske uafhængighedserklæring og påvirket af de franske oplysningsfilosoffer, og den var et udtryk for et opgør mod Stændersamfundet samt den enevældige kongemagt.

Sammen med den amerikanske uafhængighedserklæring var den franske menneskerettighedserklæring 1789 et afgørende skridt på vej mod udviklingen af de moderne forestillinger om menneskers medfødte rettigheder, samt udviklingen af ideologien, Liberalisme.

Det franske folks repræsentanter, konstituerede i nationalforsamlingen, har, i betragtning af at uvidenhed om, forglemmelse af og foragt for menneskerettighederne er de eneste årsager til folkenes ulykker og regeringernes korruption, besluttet at fremsætte menneskets naturlige, uforanderlige og hellige rettigheder i en højtidelig erklæring, for at denne erklæring altid kan være nærværende for alle medlemmer af samfundet og ustandselig minde dem om deres ret og deres pligter, for at lovgivningsmagts og den udøvende magts handlinger til enhver tid kan sammenlignes med formålet for enhver politisk institution og således være mere respekterede, og for at borgernes krav i fremtiden kan hvile på enkle og uomtvistelige grundsætninger og altid medføre forfatningernes bevarelse og alles lykke.

Derfor erkender og erklærer nationalforsamlingen i det højeste væsens nærværelse og under dettes forsyn følgende rettigheder:

1. Menneskene fødes og forbliver lige i rettigheder. Sociale forskelle kan kun begrundes med almenvellet.
 2. Målet for enhver politisk sammenslutning er at bevare de naturlige rettigheder. Disse er friheden, ejendomsretten, sikkerheden og retten til modstand mod undertrykkelse.
 3. Friheden består i at kunne gøre det, som ikke skader næsten; brugen af de naturlige rettigheder begrænses kun af, at de andre borgere sikres de samme rettigheder. De grænser kan kun bestemmes ved lov.
 4. Grundlaget for al magt hviler hos folket. Ingen stand og ingen person kan udøve nogen autoritet, Som ikke udtrykkeligt stammer fra dette.
- [...]

Kilde: Juncker, Torben. *Den store revolution*. 1975. ss.67-69

Kilde 2: Cecil Rhodes' syn på den engelsk race. Cirka 1880.

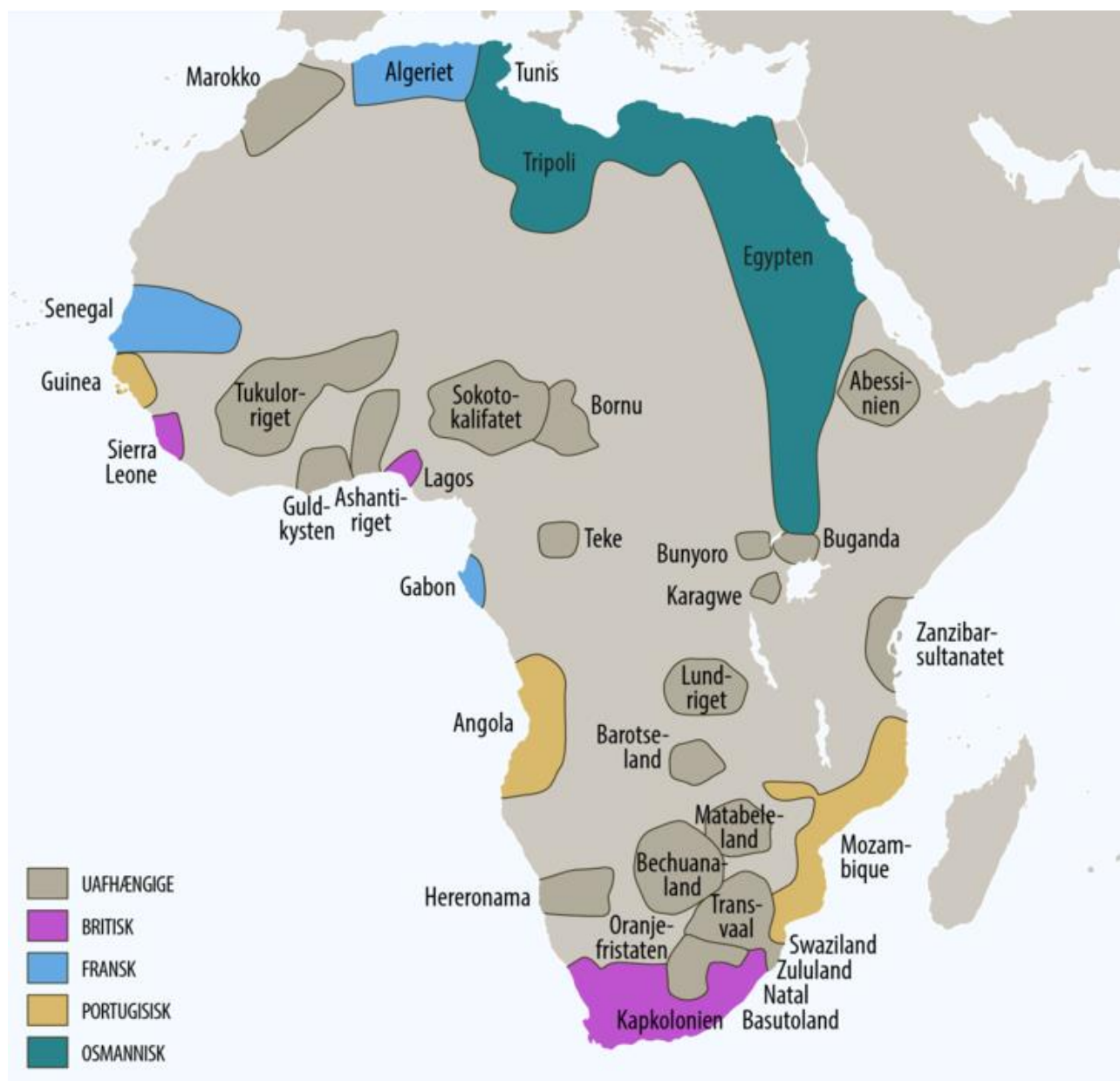
KILDENS HISTORISKE KONTEKST

Som ung mand tog Cecil Rhodes (1853–1902) til Sydafrika, hvor han både økonomisk og politisk blev den ledende. Det først citerede er fra en af hans bøger. (Fra Granninger og Tägil, Källor til hi-storien, II 1967)

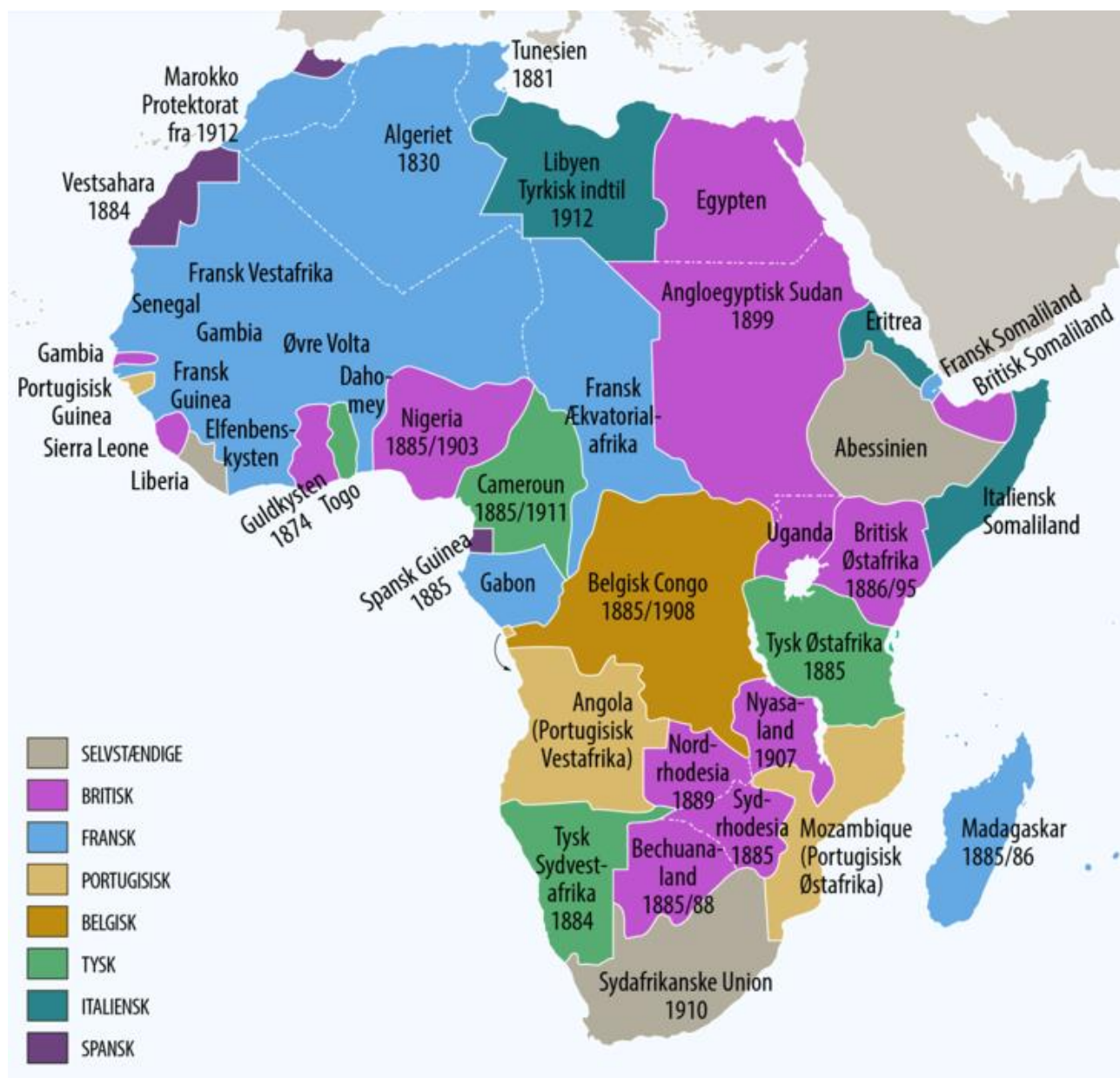
Jeg påstår, at vi er det bedste folk i verden, og at jo større en del af verden, vi behersker og bebor, jo bedre er det for menneskeheden. Det betyder helt enkelt ophør af alle krige, hvis størstedelen af verden kommer under vort herredømme. Målet er at udbrede det engelske imperium, så at hele den civiliserede verden kommer under engelsk herredømme og at genvinde De forenede Stater, så at den engelske race kan gøres til herskere i ét stort verdensrige.

Da Gud åbenbart har skabt den engelske race som sit udvalgte redskab, gen-nem hvilken Han ville skabe et samfund, som er grundet på ret, frihed og fred, har Han sikkert også ønsket, at jeg skal gøre, hvad jeg kan, for at give vort folk så me-gen magt som muligt. Derfor, hvis der fin-des en Gud, så tror jeg, at det, som Han kræver af mig, er, at jeg gør, hvad jeg kan for at udbrede den britiske indflydelse i Afrika og fremme de engelsksprogede folks enhed og magt.

Kilde 3: Kort over Afrika 1894 og 1914

Kort over velkendte afrikanske riger op mod Berlinkonferencen i 1884.

Kort over Afrika efter den europæiske erobring, 1914. Årstal angiver tidspunkt for erobring.

Kilde 4: Jernbanens udvikling 1840-1900

Længde i km. DEL

	1840	1860	1880	1900
Storbritannien	2.390	14.603	25.000	30.079
Østrig-Ungarn	144	2.927	11.429	19.229
Frankrig	410	9.167	23.089	38.109
Tyskland	469	11.089	33.838	51.678
Italien	20	2.404	9.290	16.429
Rusland	27	1.629	22.865	53.234
Sverige	-	527	5.876	11.303
Danmark	-	109	1.584	2.914

Kilde: B. R. Mitchell: European Historical Statistics 1750-1970. Macmillan, 1978. s. 315.